

ספר

נאמר מינים

פרשת ויקרא

מאת

הרב הגאון החסיד

ר' אברהם יוסף פסח (פסחוביץ)

זצ"ל

יו"ל ע"י נכדי המחבר

א) ויקרא אל משה וגו'. וזרש"י ז"ל (ויקרא א' א' ד"ה ויקרא) לכל הדצרות, ולכל חמירות, ולכל ניוויים, קדמה הקריאה לשון חצה, לשון שמלאכי השרת משתמשין בו, שנאמר "ויקרא זה אל זה", חבל לנציחי אוה"ע נגלה עליהן כלשון עראי וטומאה, שנאמר "ויקר חלוקים אל כלעם", ויתכן לומר ע"פ מה שכתבתי לעיל בפרשת ויקהל (אות ב) על "ראו קרא ה' צם כללאל", כי שמו של אדם הוא פנימיות ותוכו של נפשו של אדם, וי"ל בזה פי' דצרי המדרש רות^א (רות רבה ד' ג) על פסוק (רות ב' א) "ושמו בעז", הרשעים הן קודמין לשמן "גלית שמו" וגו', חבל הצדיקים שמן קודמין, "ושמו קיש", "ושמו שאל" כו' דומין לצוראם, שנאמר (שמות ו' ג) "ושמי ה' לא נודעתי להם" יעיי"ש, פי' כי הצדיק עיקר חייתו

הוא פנימיות נפשו ונשמתו לכן שמן דהיינו פנימיות שלהן קודמין, חבל הרשעים עיקר חייתם הוא לצד הגשמיות ותאות לצם וגופם של עוה"ז, ומשו"ה הן קודמין לשמן וק"ל.

וזו עצמו מה שפירש"י ז"ל (שמות א' א' ד"ה ואלה) בתחלת פרשת שמות, חע"פ שמנאן צחייהן צשמותם כו', להודיע חצתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ומכניסן צמספר וצשמותם כו', כי עיקר תכלית צריחת הכוכבים, לעשות רצון הקצ"ה כלצד, צלי הגאת עצמם כלל, כמ"ש רש"י ז"ל^ב (דברים ל"י ט"ד ד"ה העדת) צסוף פרשת נצבים על פסוק "העדתי צכם היום את השמים ואת הארץ" וגו', ומה חלו שנעשו לא לשכר ולא להפקד, חס זוכין חין מקצלין שכר, וחס חוטאין חין מקצלין פורעניות, לא שינו

^א רות רבה ד' ג' ממשפחת אלימלך ושמו בעז, הרשעים הן קודמין לשמן, (שמואל א' יז, ד): גלית שמו. (שמואל א' כה, כה): נבל שמו. (שמואל ב' כ, כא): שבע בן בכרי שמו. אבל הצדיקים שמן קודמין, (שמואל א' ט, א): ושמו קיש. (שמואל א' ט, א): ושמו שאול. (שמואל א' יז, יב): ושמו ישי. (אסתר ב, ה): ושמו מרדכי. (שמואל א' א, א): ושמו אלקנה. ושמו בעז, דומין לבוראם, שנאמר (שמות ו, ג): ושמי ה' לא נודעתי להם. אתיבון ליה (בראשית כד, כט): ושמו לבן, אמר רבי יצחק פרדכסוס. רבי ברכיה אמר מלבן ברשע. והכתיב (שמואל א' ח, ב): ובני שמואל שם הבכור יואל ושם משנהו אביה, רבנן אמרי מה זה רשע, אף זה רשע. ורבי יהודה ברבי סימון שנשתנו למעשה וזכו לרוח הקדש, שנאמר (יואל א, א): דבר ה' אשר היה אל יואל בן פתואל:

^ב דברים ל' י"ט ד"ה העדתי בכם היום את השמים וגו': אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, הסתכלו בשמים שבראתי לשמש אתכם, שמה שנו את מדתם, שמה לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם כענין שנאמר (קהלת א') "וזרח השמש ובא השמש", הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמה שנתה מדתה, שמה זרעתם אותה ולא צמחה או שמה זרעתם חטים והעלתה שעורים, ומה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפקד, אם זוכין אין מקבלין שכר ואם חוטאין אין מקבלין פרענות, לא שנו את מדתם, אתם שאם זכיתם תקבלו שכר ואם חטאתם תקבלו פרענות, על אחת כמה וכמה (ספרי דברים ל"ב):

את מדתן כו', עכ"ל. הרי שכל הוייתם ורכונם הוא לצד לעשות רצון קונם, ולא לגרמייהו כלל, א"כ שם נקרא פנימיות רצונם לעשות רצון קונם, ושמן קודמין, לכן מוציאין הקצ"ה ומכניסין במספר ובשמותם, כי אין להם תכלית וכוונה אחרת, אלא זאת לצד, לעשות רצון קונם, וכן על צחי' זו נצרה עם ישראל, רק להעיד על הקצ"ה שנאמר (ישעיהו מ"ג י') "אתם עדי" וגו', וכן כתיב (ישעיהו מ"ג ב"א) "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו", ולכן מנאין הקצ"ה ג"כ צחייהן ובמותם בשמותם, כי תשוקת עם ישראל ורכונם הוא לצד לעשות רצון הקצ"ה בלא תשלום גמול, כמ"ס חז"ל¹ (ברכות י"ז.) גלוי וידוע לפניך שרצונינו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה, ושיעבוד מלכיות, וזה שאמר התנא הקדוש בצבות, אל תהיו כו' אלא הו

כעצדים המשמשין את הרצ שלא ע"מ לקבל פרס, כי זאת הוא המצוקש של פנימיות עם ישראל, ולהיפך הם אומות העולם, שאפילו המעט הטוב אשר המה לפעמים עושים, הוא לגרמייהו לצד, "וחסד לאומים חטאת", והן קודמין לשמן כנ"ל. וכל מה שהקצ"ה הי' מדבר עם משה רבינו ע"ה, הי' הכל לצד בשביל חבת ישראל, כמ"ס רש"י ז"ל (ויקרא א' א' ד"ה לאמר) בתחלת פרשה זו על לאמר, לא ואמור להם דברי כבושין, בשבילכם הוא מדבר עמי כו', נמצא כי גם שמו של משרע"ה הוא פנימיות ורצון נפשם של עם ישראל בכלל, וכן מבואר במד"ר² (ויקרא רבה א' ח') פרשה זו, משל למלך שנכנס למדינה, עם מי מדבר תחלה, לא עם אגרונימין של מדינה, למה, שהוא עסוק צחי' של מדינה, כך משה עסוק בטרחות של ישראל כו',

¹ ברכות י"ז. ורבי אלכסנדר בטר דמצלי אמר הכי: "רבון העולמים, גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות. יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם, ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם":

² ויקרא רבה א' ח' אמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי נתן שמונה עשר צוויים כתוב בפרשת משכן כנגד שמונה עשרה חוליות שבשדרה, וכנגדן קבעו חכמים שמונה עשרה ברכות שבתפלה, כנגד שמונה עשרה הזכרות שבקריאת שמע וכנגד שמונה עשרה הזכרות שבהבו לה' בני אלים (תהילים כ"ט:א'). אמר רבי חייא בר אבא לבד מואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן (שמות לח, כג): ועד סוף ספרא, משל למלך שנכנס במדינה ועמו דכסים ואפרכין ואסטרטלטין, ואין העם יודעים איזה מהם חביב מכלם, אלא מי שהמלך הופך פניו ומדבר עמו הוא חביב מכלן. כך (שמות כד, א): ואל משה אמר עלה אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים זקנים, ואין אנו יודעים איזה מהן חביב מכלן, אלא מי שהקדוש ברוך הוא קורא אותו ומדבר עמו, לכך נאמר: ויקרא אל משה. משל למלך שנכנס למדינה עם מי מדבר תחלה לא עם אגרונימין של מדינה, למה, שהוא עסק בחייה של מדינה, כך משה עסוק בטרחות של ישראל, אמר להן זו חיה תאכלו וזו לא תאכלו (ויקרא יא, ט): את זה תאכלו מכל אשר במים וגו' (ויקרא יא, יג): ואת אלה תשקצו מן העוף, אלה תשקצו ואלה לא תשקצו, (ויקרא יא, כט): וזה לכם הטמא, זה טמא וזה אינו טמא, לכך נאמר: ויקרא אל משה:

לכך נאמר ויקרא אל משה, הרי שכל עצמיות של משרע"ה הי' צשזיל ישראל לצד, וכן פרש"י ז"ל^ה (במדבר כ"א כ"א ד"ה וישלח) צפרשת חקת על פסוק "וישלח ישראל מלאכים", שמשה הוא ישראל כו', שנשיא הדור הוא ככל הדור, שנשיא הוא הכל. ולכן לכל הדורות כו', קדמה קריאה לשון תצה, להורות כי שמן של ישראל קודמין להן כנ"ל, אצל לנביאי אוה"ע נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, להורות כי הן קודמין לשמן, כי אוה"ע אין להם כלל רצון לעשות רצון הקב"ה, ומה שהן עוזדים לגרמייהו הן עוזדין. ומבואר בזה דברי המד"ר^י פרשת נשא, פרשה י"א צאמנע פסקא ז', מה "לכולם שמות יקרא", שאין שם שינוי, לא השם שנקרא עכשיו, נקרא לאחר זמן, וכה"א "למה זה תשאל

לשמי והוא פלאי", איני יודע לאיזה שם אני מתחלף ע"כ דצריהם הקדושים, ולכאורה הסיפא של דצריהם קותר לרישא, מעיקרא אמר המדרש שאין להם שינוי, משמע שיש למלאכים שם אחד עד לעולם, ולצסוף אמר המדרש לא השם שנקרא עכשיו כו', משמע ששמו של מלאך הוא תמיד צשינוי, ומתחלף השם לפי השליחות, ולפי האמור יש להבין כוונתם, מאחר שהשם של מלאך הוא תמיד על שם השליחות, ותמיד הוא עומד הכן למלאות תפקיד ורצון הקב"ה, וזאת הוא פנימיות של מלאך, א"כ זאת עצמו שמתחלף שמו, על שם שליחות אחרת, נקרא שאין שם שינוי, כי זה רצונו של המלאך תמיד בלא שום שינוי למלאות רצון ושליחותו של מלך מלכי המלכים הקב"ה וק"ל.

^ה במדבר כ"א כ"א ד"ה וישלח ישראל מלאכים: ובמקום אחר תולה השליחות במשה, שנאמר "ואשלח מלאכים ממדבר קדמות" (דברים ב'), וכן "וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום" (במדבר כ'), וביפתח הוא אומר (שופטים י"א) "וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום" וגו', הכתובים הללו צריכין זה לזה, זה נועל וזה פותח, שמשה הוא ישראל וישראל הם משה, לומר לך שנשיא הדור הוא ככל הדור, כי הנשיא הוא הכל (תנחומא):

^י במדבר רבה י"א ז' כתוב אחד אומר: היש מספר לגודויו, וכתוב אחד אומר: אלף אלפין ישמשונה, משגלו ישראל מארצם, אלף אלפין ישמשונה, כביכול נתמעטה פמליא של מעלה. רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי אלף אלפין ישמשונה, גדוד אחד, וכמה הן גדודיו, היש מספר לגודויו. כתוב אחד אומר (תהלים קמז, ד): מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא, וכתוב אחד אומר (ישעיה מ, כו): המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא. כשהקדוש ברוך הוא קורא אותם הוא קורא שמות כלן כאחת והם עונין, מה שאי אפשר לו לבשר ודם לקרוא שני שמות כאחת. וכן הוא אומר (שמות כ, א): וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר, מלמד שכל עשרת הדברות אמר בדבור אחד, ואומר (תהלים סב, יב): אחת דבר אלהים שתיים זו שמעתי כי עז לאלהים. ואומר (ירמיה כג, כט): הלוא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע. רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי מהו לכלם שמות יקרא, שאין שם שנוי לא השם שנקרא עכשיו נקרא לאחר זמן, וכן הוא אומר (שופטים יג, יח): למה זה תשאל לשמי והוא פלאי, איני יודע לאיזה שם אני מתחלף:

(ב) ויקרא אל משה. פירש"י ז"ל (ויקרא א' א' ד"ה ויקרא) מדברי חז"ל, לכל הדברות ולכל אמירות, ולכל ציוויים, קדמה קריאה לשון חבה, לשון שמלחכי השרת משתמשין בו, שנאמר "ויקרא זה אל זה" כו', והרמב"ן ז"ל (ויקרא א' א' ד"ה אמר הכתוב) הוסיף לומר כי לכל הדברות כו', קדמה קריאה כלומר שאמר הקב"ה מקודם משה משה, ויאמר הנני כו', וצריך להצין הטעם שאמרו חז"ל שהקריאה זאת של משה משה מקודם הדיבור הוא לשון חבה וכבר כתבתי מזה. ובעת נראה לי לומר דהנה המדרש" כח"ן (ויקרא רבה א' א') מציא הפסוק

"גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו" כו', בשומרי שביעית הכתוב מדבר, דין חמי חקלי' ציירא כרמי' ציירא ושוק, אין לך "גבורי כח" יותר מזה כו', "עושי דברו לשמוע בקול" כו', צרישא "עושי" והדר "לשמוע" כו', וקשה להצין הסמיכות זאת ל"ויקרא אל משה", וגם החזור של המאמר הזה לכאן לומר שישראל היו מקדימין נעשה לנשמע, וגם מדוע דוקא שומרי שביעית המה "גבורי כח", ובקדושין" ד' ל"ט ע"ב אמרי' ד"גבורי כח" הם מי שצא דבר עצירה לידו וניצל הימנה, כגון ר'

^י ויקרא א' א' ד"ה אמר הכתוב בכאן ויקרא: ורבותינו אמרו (תורת כהנים פרשה א ז) כי לכל הדברות ולכל האמירות ולכל הצוויים קדמה קריאה כלומר שיאמר אליו משה משה ויאמר הנני וזה דרך חבה וזרוז למשה והנה על דעתם הזכיר זה בכאן בעבור שהוא תחלת הדבור אשר היה אליו מאהל מועד ללמד על כלם כי כן יהיה משפטו כל הימים בכל התורה:

^י ויקרא רבה א' א' גברי כח עשי דברו, (תהלים קג, כ): במה הכתוב מדבר, אמר רבי יצחק בשומרי שביעית הכתוב מדבר, בנהג שבעולם אדם עושה מצוה ליום אחד, לשבת אחת, לחדש אחד, שמא לשאר ימות השנה, ודין חמי חקליה בירה כרמיה בירה ויהב ארנונא ושתיק, יש לך גבור גדול מזה. ואם תאמר אינו מדבר בשומרי שביעית, נאמר כאן: עשי דברו, ונאמר להלן (דברים טו, ב): וזה דבר השמטה, מה דבר שנאמר להלן בשומרי שביעית הכתוב מדבר, אף דבר האמור כאן בשומרי שביעית הכתוב מדבר. עשי דברו, רבי הונא בשם רבי אחא אמר בישראל שעמדו לפני הר סיני הכתוב מדבר שהקדימו עשיה לשמיעה ואמרי (שמות כד, ז): כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. לשמע בקול דברו, אמר רבי תנחום בר חנילאי בנהג שבעולם משוי שקשה לאחד נוח לשנים, ולשנים נוח לארבעה, או שמא משוי שקשה לששים רבוא נוח לאחד, כל ישראל עומדים לפני הר סיני ואומרים (דברים ה, כב): אם יספיק אנחנו לשמע וגו', ומשה שומע קול הדבור עצמו וחיה. תדע לך שהוא כן, שמכלן לא קרא אלא למשה, לכך נאמר: ויקרא אל משה:

^ט קדושין ל"ט: ושם מ. תנן כל העושה מצוה אחת מטיבין לו עשה אין לא עשה לא ורמינהי ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה אמר ליה התם כגון שבא דבר עבירה לידו וניצל הימנה זכי הא דרבי חנינא בר פפי תבעתיה ההיא מטרוניתא אמר מלתא ומלי נפשיה שיחנא וכיבא עבדה היא מילתא ואיתסי

חנינא צר פפא, ור' נדוק, ורצ
כהנא יעיי"ש.

חנני השי"ת לומר צוה דהנה חז"ל
מגדילים עד למאד, מה שישראל
היו מקדימין נעשה לנשמע בשעת
קבלת התורה, וכבר כתבתי מזה,
וכעת נראה לי לומר, דהנה ישראל
נקראו בני, "בנים אתם לה'
אלקיכם", והקצ"ה קראם "בני
צורי ישראל", וגם נקראו ישראל
עבדים, "כי לי בני ישראל עבדים",
ועוד כתיב "עבדי אתה ישראל אשר
צך אתפאר".

והנה צן יכול לחפש בגנוי דמלכא,
כמ"ש הזוה"ק, כלומר לחפש
ולהתבונן אחר טעם של כל מצוה,
אבל העצד מוכרח לעשות ככל אשר
יזוה אותו אדוניו, גם אם לא ידע
שום טעם וכוונה של ציווי אדוניו,
וי"ל לפ"ז דמה שהיו ישראל
מקדימין נעשה לנשמע, הי' כוונתם
לומר, כי נעשה הוא צחי' עצד

לעשות המצוה צלי טעם, ואמרו
אנחנו רוצים לעצוד את הקצ"ה
צחי' עצד, לעשות ככל אשר יזוה
הקצ"ה אותנו, ואנחנו עומדים הכן
לעשות גם אם לא נדע הטעם של
המצוה, אבל נשמע הוא מלשון "כי
שומע יוסף", הצנה, לחפש בגנוי
דמלכא, ולהצין הטעם של המצוה,
צחי' צן, וישראל בקבלת התורה היו
יודעים כי המה בני ועבדים
להקצ"ה, בגלל כן הקדימו נעשה
לנשמע, כלומר שאמרו אנחנו רוצים
לעצוד את הקצ"ה עם הצ' צחינות,
צחי' בני וצחי' עבדים, ומקדימין
נעשה לנשמע, לעצוד את הקצ"ה,
גם אם לא נדע את טעמי המצוות,
עבדים קודם לבנים.

וזה כוונת המדרש "גבורי כח"
בשומרי שביעית הכתוב מדבר, דין
חמי צייר כרמי' צייר ושותק, פי'
כי שביעית הוא ענין ציטול, "שבת
לה" כמו שבת צראשית, שמצטל

ערק טשא בההוא בי בני דכי הוו עיילין בתרין אפילו ביממא הוו מיתזקי למחר אמרו ליה רבנן מאן נטרך
אמר להו שני מ. אנושאי קיסר שמרוני כל הלילה אמרו ליה שמא דבר ערוה בא לידך וניצלת הימנו דתנינא
כל הבא דבר ערוה לידו וניצל הימנו עושין לו נס (תהלים קג, כ) גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו כגון
רבי צדוק וחביריו:

כל חייתו ורצונו אל חי החיים, וכל חיותו הוא רק לעשות מצות הקב"ה בלעד, כמו המלאכים "עושי דברו לשמוע בקול דברו", צרישא "עושי" והדר "לשמוע", צחי' עצדים קודם לצחי' צנים כנ"ל.

ואי' צסם הקדושת לוי' (פרשת בא) זל"ה זי"ע הטעם דבתורה כתיב "חג המצות", וישראל קורין את החג, "חג הפסח", דהקב"ה מתפאר עם עמו ישראל שלא הספיק צניקם להחמיץ, עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם, וישראל מתפארים בהקב"ה "אשר פסח על צחי' אצותינו צמאריס",

כדרך "אני לדודי ודודי לי", וצלשון "ויקרא" יש שני פירושים, אחד קריאת שם, כמו "ויקרא שמו יעקב", והשני צלשון פקידה וליווי, כמו שאי' צריש פסחים^א (ב), דמשני דהאי "ויקרא חלקים לאור יום", לאו קריאת שם הוא, אלא קריא רחמנא לנהורא ופקדי' על מצותא דיממא, ופירש"י ז"ל קרא לצריאה המאירה, וזה אותה לשמש ציום, כמו שקרא לעצד שיבא לפניו יעיי"ש, הרי ד"ויקרא" ג"כ הפי' ליווי.

והנה צפרשת שמות פירש"י ז"ל אע"פ שמנאן צחיהן צשמותן, חזר

^א קדושת לוי פרשת בא ואמרתם זבח פסח הוא לה' (שמות יב, כז). והנה יש להבין שאנו קורין את יום טוב המכונה בתורה בשם חג המצות אנו קורין אותו פסח, והיכן רמז זה בתורה לקרוא יום טוב זה בשם פסח, והלא בכל התורה נקרא יום טוב זה בשם חג המצות. והנה כתיב (שיר השירים ו, ג) אני לדודי ודודי לי, היינו שאנו מספרים שבחו של הקדוש ברוך הוא והקדוש ברוך הוא מספר שבח של ישראל. וכן הוא שאנו מניחין תפילין וכתוב בהן שבח של הקדוש ברוך הוא והקדוש ברוך הוא מניח תפילין שכתוב בהן שבח ישראל. ובזה יובן מה שכתוב בתנא דבי אליהו דמצוה לספר שבחן של ישראל ויש להשם יתברך נחת רוח מזה שמספר בשבחן של ישראל. ונראה הטעם, משום דאסור להסיח דעת מתפילין ומצוה על כל אדם לעסוק תמיד בתפילין, דהיינו או לספר השבח של ישראל דהיינו תפילין דמארי עלמא שכתוב בהן שבח של ישראל כדאמרינן בגמרא (ברכות ו). תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו מי כעמך ישראל כו'. או לספר בשבח של הקדוש ברוך הוא דהוא תפילין של ישראל שכתוב בהם שבח השם יתברך, דהיינו שמע, קדש, והיה כי יביאך. ונמצא תמיד אנו מספרים שבח השם יתברך והשם יתברך מספר שבח ישראל. והנה חג המצות נקרא על שבח ישראל. ועיין ברש"י על פסוק ויאפו את הבצק עוגות מצות גו' וגם צדה גו'. ועיין ברש"י מגיד שבחן של ישראל כו', שמפורש בקבלה זכרתי לך כו', עיין שם. ונמצא נקרא חג המצות על שם שבח ישראל שאפו את הבצק עוגות מצות. ולזה בתורה נקרא יום טוב זה בשם חג המצות כביכול השם יתברך מספר שבח של ישראל. ואנו קורין היום טוב בשם פסח על שם שבח השם יתברך ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסחכו, שהוא שבח השם יתברך על דרך הפסוק אני לדודי ודודי לי:

^ב פסחים ב. מיתבי: "ויקרא אלהים לאור יום" אלמא "אור" יממא הוא, הכי קאמר: למאיר ובא קראו יום. אלא מעתה, "ולחשך קרא לילה" למחשיך ובא קרא לילה, והא קיימא לן דעד צאת הכוכבים יממא הוא, ואלא, הכי קאמר: קרייה רחמנא לנהורא ופקדיה אמצותא דיממא, וקרייה רחמנא לחשוכא ופקדיה אמצותא דלילה:

^ג שם ד"ה ופקדיה אמצותא דיממא: צוהו לשמש ביום ולחושך צוה לשמש בלילה קרא כמלך שקרא לעבדו שיבא לפניו:

ומנאן צמיתתן, להודיע חבתן, שנמשלו לכוכבים כו', "המוציא צמספר לצאם, לכולם צסם יקרא", פי' שמה שקרא הקצ"ה את שמותם של ישראל צחייהן וצמיתתן, לא היתה הכוונה מלשון ציווי ופקידה, אלא מלשון חבה, שמזכיר את שםם, כאצ שקרא את שמו של צנו מחמת חבתו, וזה עצמו הפי' "ראה קראתי צסם צלאל" וגו', ג"כ לשון חבה, ועיי"ש.

וזה כוונת מאמרם ז"ל כאן, לכל הדצרות, ולכל אמירות, ולכל הציוויים, קדמה קריאה לשון חבה, דכמו שישראל היו מקדימין נעשה לנשמע, להראות אהבת וחציצת הקצ"ה להם, לעצוד את הקצ"ה צצ' הצחינות, ועוד עצדים קודם לצחי' צנים, כנ"ל, כמ"כ הקדים הקצ"ה לישראל קריאה קודם הדיצור, לשון חבה, צחי' צנים קודם לעצדים, קודם להציווי של המצוה,

וזה הוא שקרא הקצ"ה קודם כל דיצור או אמירה או ציווי, משה משה, להראות חבתן של ישראל, שהם אללו צחי' צנים קודם צחי' עצדים, "אני לדודי ודודי לי" כנ"ל. ואהבת הקצ"ה לישראל הוא אהבה עצמיות, אהבת אצ לצן, ואהבה זו לא תוכל להשתנות, כי הוא צלי טעם וצלל גבול, כמ"ש "אהבתי אתכם" וגו', "ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", וזאת הוא השנאה של אומות העולם לישראל, כמו שפירש"י ז"ל (שמות ט"ו ט"ז ד"ה אלופי) על פסוק "אז נצבלו אלופי אדום", והלא לא הי' להם לירא כלום כו', אלא מפני אצינות, שהיו מתאוננים על כצודם של ישראל עכ"ל, כי צזה שהי' הקצ"ה מראה צפומצי וריש גלי את חבתן של ישראל, אינם יכולים אוה"ע לשאת, וזאת הוא עצמו שאמרו חז"ל^ג (במדבר רבה א' ג') אילו היו אוה"ע יודעים, מה טובה להם

^ג במדבר רבה א' ג' דבר אחר, וידבר ה' אל משה במדבר סיני, עד שלא עמד אהל מועד דבר עמו בסנה, שנאמר (שמות ג, ד): ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה, ואחר כך (שמות יב, א): ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר. ודבר עמו במדין, שנאמר (שמות ד, יט): ויאמר ה' אל משה במדין. ודבר עמו בסיני, שנאמר (במדבר א, א): וידבר ה' אל משה במדבר סיני לאמר. וכיון שעמד אהל מועד אמר יפה היא הצניעות, שנאמר (מיכה ו, ח): והצנע לכת עם אלהיך, הרי הוא מדבר עמו באהל מועד. וכן דוד אמר (תהלים מה, יד): כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה. בת מלך זה משה, שנאמר (ישעיה יט, ד): וסכרתי את

אהל מועד, באהלות ובקטוריות היו מקיפין אותה כו', פי' כי מאהל מועד ואילך הי' הקצ"ה מראה את חצתן של ישראל יותר בהלנע, ואין לך יפה מן הלניעות, ונחה דעתם

של חוה"ע קצת, כי עכ"פ לפחות לא הראה צריש גלי אהצת ישראל, ולפי דעתם טובה להם שאין הקצ"ה מראה את חצת ישראל צפרסם וק"ל.

ג) וטובל הכהן וגו' את פני הפרוכת. וצריש"י ז"ל (ויקרא ד' י"ז ד"ה את פני) ולמעלה הוא אומר (צפר כהן משיח) "את פני פרוכת הקודש", משל למלך שסרחה עליו מדינה, אם מיעוטה סרחה, פמליא שלו מתקיימת, ואם כולם סרחו, אין פמליא שלו מתקיימת, אף כאן כשחטא כהן משיח, עדיין שם קדושת המקום על המקדש, משחטאו כולם, ח"ו נסתלקה הקדושה עכ"ל. ולכאורה הלא רש"י ז"ל (ויקרא ד' ג' ד"ה אם הכהן) בעצמו פי' למעלה אלל כהן משיח על פסוק "לאשמת העם", וז"ל ופשוטו

לפי אגדה כשהכהן הגדול חוטא, אשמת העם הוא זה, שהן תלויין בו לכפר עליהם, ולהתפלל בעדם, ונעשה מקולקל עכ"ל, ומ"ט נאמר שם "פרוכת הקודש", שעדיין שם קדושת המקדש על המקדש, והלא גם הם מקולקלים, כשהכהן גדול נעשה מקולקל, מאחר שהן תלויין בו, כי אשמת העם הוא זה כנ"ל.

אכן י"ל לפי מה שכתבתי צפרשת ויקהל (אות א') פי' צדצרי המד"ר⁷ (בראשית רבה צ"ז ב') פרשת ויחי ר' יוחנן אמר משל לרועה שהוא עומד ומציט

מצרים ביד אדנים קשה, אלו הן המכות שבאו על מצרים, (ישעיה יט, ד): ומלך עז ימשל בם, זה משה, שהיה מלכה של תורה שנקראת עז, שנאמר (תהלים כט, יא): ה' עז לעמו יתן, לפיכך: כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, זה אהרן, שנאמר (שמות כח, יג): ועשית משבצת זהב. מיכן אמרו אשה שהיא מצנעת עצמה אפלו היא ישראלית ראויה היא שתנשא לכהן ותעמיד כהנים גדולים, שנאמר: ממשבצות זהב לבושה, אמר הקדוש ברוך הוא כך הוא כבודי שאהא מדבר מלפנים, שנאמר (במדבר ז, פט): ובבא משה אל אהל מועד. אמר רבי יהושע בן לוי, אלו היו אמות העולם יודעים מה היה המקדש יפה להם, קסטוריות היו מקיפים אותו כדי לשמרו, שהיה יפה להם יותר משל ישראל, שכן שלמה סדר תפלה (מלכים א ח, מא): וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא, וכתוב (מלכים א ח, מג): ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי. אבל כשהוא בא אצל ישראל, מה כתיב (דברי הימים ב ו, ל): ונתתה לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו, אם היה ראוי לו היה נותן לו, ואם לאו לא היה נותן לו. ולא תאמר בית המקדש, אלא אלולי ישראל לא היה מטר יורד, ולא השמש זורחת, שבזכותן הקדוש ברוך הוא מרויח בעולמו, ולעולם הבא אמות העולם רואין לישראל היאך הקדוש ברוך הוא עמהם, והן באין להדבק להם, שנאמר (זכריה ח, כג): בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות הגוים:

⁷ בראשית צ"ז ב' ויברך את יוסף ויאמר (בראשית מח, טו), רבי ברכיה ואמרי לה בשם רבי יוחנן וריש לקיש, רבי יוחנן אמר לרועה שהוא עומד ומביט בצאנו. ריש לקיש אמר לנשיא מהלך והזקנים לפניו. על דעתיה דרבי יוחנן אנו צריכין לכבודו, על דעתיה דריש לקיש הוא צריך לכבודנו:

בכלל הניצור, ומרן הקדוש זל"ה
זי"ע ועכ"ל צשפת חמת כתצ
הרצה מזה.

ובכלל קדושת ישראל אינו מציאות
כלל חטא, כמ"ס צספרים הקדושים
וכן מצוה צמדרש שיר השירים^{טו}
(שה"ש רבה א' ו') צפסוק "אל תראוני שאני
שחרחרת" כו', כך אמרה כנסת
ישראל אל תראוני צשחרורותי, אין
לך שמח צצני יותר ממשה, ועל ידי
שאמר "שמעו נא המורים", נגזר
עליו שלא יכנס לארץ ישראל, וכן
שם הרצה דרשות כעין זה. והטעם
כנ"ל כי הכלל ישראל כולו קודש
ואינו צמציאות חטא חללם, ואפילו
על יחיד מישראל אי' צשפ"ל למרן
אדמו"ר הקדוש זל"ה זי"ע ועכ"ל
שאין החטא חללו צעצם, חלל
צמקרה, וחלל חוה"ע הוא צהיפק,
שהדבר הטוב אשר לפעמים עושים,
הוא חלל צמקרה לצד.

צצחנו כו', ר"ל אמר לנשיא מהלך,
והזקנים לפניו, כי יש שני סוגי
מנהיגי הדור, ח' שהמנהיג צא מכח
קדושת ישראל, והצ' שע"י הלדיק
צא קדושה וטהרה צלצות הנטפלים
חליו, ועיין עוד מה שכתבתי
צפרשת שמות (אות ד'), והנה הכהן
גדול צא מקדושת ישראל, כמ"ס
הספרים הקדושים, וכמ"ס צפרשת
קרת, דכל גדולתו של אהרון הכהן,
אשר הקצ"ה צחר צו וצזרעו אחריו
הכל צא מכח קדושת ישראל, כמ"ס
צפרשת תלוי "מתוך צני ישראל
לכהנו לי", והוא שלוחם, ואפילו אם
אמרי' דהני כהני שלוחי דרחמנא
נינהו, אעפ"כ מכח קדושת ישראל
נצחרו אהרון וצניו להיות שלוחי
דרחמנא לכפר על עם ישראל,
ומכ"ס אם שלוחי דידן הם, הכהנים
מה שהם עושים, הרי הוא כמו
שהניצור עושים כי שליח של אדם
כמותו, והרי הכהן ממש צעצודתו

^{טו} שה"ש רבה א' ו' אל תראוני שאני שחרחרת, רבי סימון פתח (משלי ל, ז): אל תלשן עבד אל אדנו, נקראו ישראל עבדים, שנאמר (ויקרא כה, נה): כי לי בני ישראל עבדים, ונקראו הנביאים עבדים, שנאמר (עמוס ג, ז): כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, כך אמרה כנסת ישראל לנביאים, אל תראוני בשחרחרותי, אין לך שמח בבני יותר ממשה, ועל ידי שאמר (במדבר כ, ז): שמעו נא המרים, נגזר עליו שלא יכנס לארץ:

ולפי האמור אינו מציאות כלל חטא להצבור, אשר יגרום חטאם לחטא כהן משיח אשר יחטא, כי הצבור כולו קודש, כמ"ש "כולך יפה רעיתי, ומוס אין צך", וע"כ אם הכהן המשיח יחטא, סיבת עלמו הוא זה, והוא עלמו נתרחק ח"ו מקדושת כלל ישראל, אזל עכ"פ נשאר עדיין קדושת המקום על המקדש בשביל קדושת ישראל הכללות, ואעפ"כ אשמת העם הוא זה, שהן תלויין בו, ואין להם מי שיכפר עליהם, ולהתפלל בעדם, והוא נעשה מקולקל, כי התרחק עלמו מהכלל, ואין לו שוב עוד הכח והקדושה של כללות ישראל, ולהיות שלוחם.

אמנם לא כן הוא זאת אזל פר העלם דצר של צבור, כי הסנהדרין אשר העמידו ישראל הם צאו צכת התורה, ומשה סמך את יהושע, ויהושע לוקנים, וכן בכל דור ודור,

הרצ הי' סומך את תלמידיו, כמצואר צרמז"ס ז"ל וצפוסקים, והם הסנהדרין לא היו צאים מכח הכלל, ועיין מ"ש צפרשת פנחס, והמה צגדר רועה עומד ומציט צצאנו, וצריכים הסנהדרין לעמוד צפרץ, וגם להגציה את ישראל למדרגה גצוהה, ואם מנהיגי הדור ח"ו צעצמם מקולקלים, וממשיכים אחריהם את לצות צני ישראל, ח"ו הם הגורמים להפריד את הקדושה מן כלל ישראל, כי הרועים הרעים ההם הגורמים הכל, והם סיבות גדלות ישראל, וסיבת ירידתם ח"ו, ואם עשו ישראל כהוראת צ"ד, אשר טעו צהורתם, ע"כ נמשכו ישראל אחרי מנהיגיהם הרעים, הרי הוא כמו שהגדולים מהלכין אחרי הקטנים, ממילא ירדו אחורנית ח"ו ירידה צתר ירידה, וח"ו נסתלקה הקדושה, וכמו שמציא המד"ר^{טו}

^{טו} דברים רבה א' ו' ואשימם בראשיכם, ואשמם כתיב. אמר רבי יהושע בן לוי אמר להן משה אם אי אתם נשמעים להם, אשמה תלוי בראשיכם. למה הדבר דומה לנחש הזה שאמר הזנב לראש עד מתי אתה מתהלך תחלה, אני אלך תחלה, אמר לו לך, הלך ומצא גומא של מים והשליכו לתוכה, מצא אש והשליכו לתוכו,

צפרשת דזרים (דברים רבה א' ו') המשל למה
 הדזר דומה לנחש הזה שאמר הזנב
 להראש כו', אני אלך תחלה כו',
 הלך ומלא גומא של מים, והשליכו
 לתוכו כו', מי גרם לו, על שהלך
 הראש אחר הזנב, כך כו', ובשעה
 שהגדולים מהלכין אחר הקטנים
 נופלים לאחר פניהם עכ"ל המד"ר,
 וזאת נקרא כי כולם סרחו, וח"ו
 נסתלקה הקדושה.

ובעוה"ר זאלו מדינות אשר יצחרו
 צתי כנסיות לרצ ומנהיג צורים
 ועמי הארץ, והרצנים האלו צענמם

מחללים את כל הקדוש לנו, ואם
 יכול להטפות מעל הצימה דזרים
 בלי זקן ופאות הראש, ולצושים
 מלבושי כומרים צעומדם על הצימה,
 וממילא יגרמו אשר קדושת לצור
 נתחללה, והקדושה ח"ו נסתלקה,
 ויורדים מטה מטה, והולכים מדחי
 אל דחי, וצניהם מתצוללים לגמרי
 ר"ל, כאשר נודע זאת לכל, וצתי
 כנסיות אלו נעשו צתי משחק
 ותיטררות, והכל צא להם ע"י רועי
 אליל אלה, ואלה האנן הלכו לתומם,
 אחרי הקטנים הרעצנים האלו, וח"ו
 נופלים לאחר פניהם, ה' הושיעה!

מצא קוצים והשליכו לתוכו, מי גרם לו על שהלך הראש אחר הזנב. כך כשהקטנים נשמעים לגדולים הם
 גוזרים לפני המקום והוא עושה, ובשעה שהגדולים מהלכין אחר הקטנים נופלים לאחר פניהם: